

ALYTAUS RAJONO SAVIVALDYBĖS TARYBA

**SPRENDIMAS
DĖL ALYTAUS RAJONO SAVIVALDYBĖS
VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURO 2014 METŲ VEIKLOS PLANO PATVIRTINIMO**

2014 m. balandžio 10 d. Nr. K-127

Alytus

Igyvendinama Alytaus rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro nuostatų, patvirtintų Alytaus rajono savivaldybės tarybos 2008-04-30 sprendimu Nr. K-108, 21.8. punktą, Alytaus rajono savivaldybės taryba **n u s p r e n d ž i a**:

Patvirtinti biudžetinės įstaigos Alytaus rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro 2014 metų veiklos planą (pridedama).

Savivaldybės meras

Algirdas Vrubliauskas

PATVIRTINTA

Alytaus rajono savivaldybės tarybos

2014 m. balandžio 10 d.

sprendimu Nr. K-127

ALYTAUS RAJONO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURO 2014 M. VEIKLOS PLANAS

1. BENDROSIOS NUOSTATOS

1.1. Visuomenės sveikatos biuro (toliau – biuras) veiklos 2014 m. plane (toliau – planas) iškeltas siekiamas tikslas ir uždaviniai, jų įgyvendinimo priemonės, įgyvendinimo partneriai, vertinimo kriterijai ir laukiami rezultatai.

1.2. Planas parengtas vadovaujantis:

1.2.1. Pasaulio sveikatos organizacijos dokumentu „Sveikata visiems XXI a.“, Europos Sąjungos visuomenės sveikatos programa;

1.2.2. Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu;

1.2.3. Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymu;

1.2.4. Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos stebėsenos (monitoringo) įstatymu;

1.2.5. Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymu;

1.2.6. Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymu;

1.2.7. Lietuvos nacionaline visuomenės sveikatos priežiūros 2006–2013 metų strategijos įgyvendinimo priemonių 2003-2013 metų planu patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. vasario 18 d. nutarimu Nr. 111;

1.2.8. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012-10-24 nutarimu Nr. 1305 „Dėl Sveikatingumo metų visuomenės sveikatos stiprinimo priemonių plano patvirtinimo“;

1.2.9. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2012-08-31 d. įsakymu;

1.2.10. Valstybės tabako kontrolės programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. liepos 30 d. nutarimu Nr. 954;

1.2.11. Valstybės alkoholio kontrolės programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. vasario 25 d. nutarimu Nr. 212;

1.2.12. Alytaus rajono savivaldybės tarybos patvirtintomis programomis;

1.2.13. Alytaus rajono savivaldybės lėtinių neinfekcinių ligų profilaktikos ir kontrolės bei sveikatos palaikymo ir stiprinimo 2012–2014 metų programa, patvirtinta Alytaus rajono savivaldybės tarybos 2012 m. lapkričio 14 d. sprendimu Nr. K-315.

1.2.14. Alytaus rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos 2012–2015 metų programa, patvirtinta Alytaus rajono savivaldybės tarybos 2012 m. lapkričio 14 d. sprendimu Nr. K-317, ir kt. teisės aktais.

2. SITUACIJOS ANALIZĖ

2.1. Demografinė situacija. Alytaus rajone pastaraisiais metais gyventojų skaičius mažėjo, blogėjo tiek gimstamumo, tiek mirtingumo rodikliai, natūrali kaita ir toliau išliko neigiama:

2.1.1. Vidutinis metinis gyventojų skaičius Alytaus rajone 2012 m. lyginant su 2011 m. sumažėjo 1,05 proc. ir siekė 27 960 gyventojų. Alytaus rajono savivaldybėje 2012 metų pradžioje gyveno 2,6 proc. daugiau moterų negu vyrų (51,3 proc. moterų ir 48,7 proc. vyrų).

2.1.2. 2012 m. pagal demografinį senatvės koeficientą (pagyvenusiu, t. y. 60 metų ir vyresnio amžiaus žmonių skaičių, tenkantį šimtui vaikų iki 15 metų amžiaus) Alytaus rajono savivaldybė šalies mastu buvo dvyliktoje vietoje, kaimyninių savivaldybių atžvilgiu nebebuvo seniausia Alytaus apskrities savivaldybė.

2.1.3. Alytaus rajone 2012 metais blogėjo tiek gimstamumo, tiek mirtingumo rodikliai: gimė 234 naujagimiai, t.y. 46 naujagimiais mažiau negu 2011 m., o mirė 506 rajono gyventojai, t.y. 15 gyventojų daugiau negu 2011 m.

2.2. Mirtingumo rodikliai. 2012 m. Alytaus rajone kaip ir Lietuvos Respublikoje mirtingumo rodikliai blogėjo. Palyginus pagrindinių mirties priežasčių mirtingumo rodiklius su 2011 m., Alytaus rajone 2012 m. mirtingumo rodikliai didėjo visose ligų grupėse.

2.2.1. Labiausiai padidėjo mirtingumas dėl kvėpavimo sistemos ligų (1,65 karto palyginus su 2011 m.) bei virškinimo sistemos ligų (1,23 karto palyginus su 2011 m.).

2.2.2. Lyginant su 2011 m. bendras abiejų lyčių mirtingumo rodiklis 2012 m. Alytaus rajone padidėjo 4,2 proc., 1,3 karto viršijo Lietuvos Respublikos ir 1,2 karto Alytaus apskrities rodiklį.

2.2.3. Pagrindinė abiejų lyčių mirties priežastis – kraujotakos sistemos ligos. Moterų mirtingumo rodiklis nuo kraujotakos sistemos ligų Alytaus rajone 2012 m., palyginus su 2011 m. sumažėjo (nuo 1288,6 iki 1166,0/100 tūkst. moterų), o vyrų – padidėjo nuo 901,0 (2011 m.) iki 922,4/100 tūkstančių gyventojų (2012 m.).

2.2.4. Piktybiniai navikai – antroji pagal dažnumą mirties priežastis. Nuo piktybinių navikų 2012 metais Alytaus rajone mirė 108 žmonės (2011 m. – 90), iš jų 63 vyrai ir 45 moterys, tai sudarė 18,4 proc. bendro Alytaus rajono gyventojų mirtingumo (2011 m. - 18,3 proc.). Daugiausiai Alytaus rajono gyventojų (18 asmenų) mirė nuo trachėjos – plaučių vėžio (20 proc. daugiau nei 2011m.), 10 vyrų mirė dėl priešinės liaukos vėžio, 9 žmonės – dėl skrandžio piktybinių navikų, 7 moterys – dėl krūties vėžio.

2.2.5. Mirtingumo rodiklis dėl išorinių mirties priežasčių Alytaus rajone 2012 metais padidėjo 1,16 karto ir 2012 metais viršijo Lietuvos Respublikos bei Alytaus apskrities rodiklius. Didžiausią mirusių Alytaus rajono gyventojų dalį (24,4 proc.) 2012 m. sudarė tyčiniai susižalojimai (savižudybės), kurių rodiklis 100 tūkst. gyv. sumažėjo nuo 57,0 (2011 m.) iki 39,6/100 tūkst. gyventojų.

2.3. Sergamumo rodikliai. Alytaus rajono sergamumo rodikliai (tiek vaikų, tiek suaugusiųjų) 2012 metais buvo geresni negu Lietuvos Respublikos ir Alytaus apskrities rodikliai.

2.3.1. Daugiausia Alytaus rajono gyventojų sirgo kvėpavimo sistemos ligomis (bendras sergančiųjų skaičius 227,1/1000 gyv.), šiek tiek mažiau gyventojų sirgo kraujotakos sistemos ligomis (sergančiųjų skaičius siekė 223,4/1000 gyv.). Dažnos buvo ir jungiamojo audinio ir skeleto raumenų sistemos ligos.

2.3.2. Užkrečiamomis ligomis sirgo 3057 rajono gyventojai tai 31 proc. mažiau negu 2011 metais. Didžiausią užkrečiamų ligų dalį sudarė ūminės viršutinių kvėpavimo takų infekcijos ir gripas (toliau - ŪVKTI) - 89,63 proc. (2011 m. – 92,68). 2012 m. Alytaus rajone sergamumas ŪVKTI sumažėjo 23,4 proc., rodiklis, tenkantis 10 tūkst. gyv. neviršijo Lietuvos vidurkio.

2.3.3. 2012 m. Alytaus rajone 45,6 proc. išaugo sergamumas salmonelioze, sergamumo rodiklis 10 tūkst. gyventojų viršijo respublikos rodiklį: atitinkamai 5,63/10 000 gyv. Alytaus rajone ir 4,93/10 000 gyv. Lietuvos Respublikoje.

2.3.4. 2012 m. Alytaus rajone, palyginus su 2011 m., sergamumas tuberkulioze padidėjo 24,68 proc., sergamumo rodiklis viršijo respublikos. Buvo nustatyta 14 naujų tuberkuliozės atvejų: 11 vyrų, 3 moterims ir 1 vaikui.

2.3.5. 2012 m. Alytaus rajono gyventojų sergamumo psichikos ligomis rodiklis buvo pats didžiausias, Alytaus rajono rodiklį viršijo tik Lietuvos gyventojų sergamumo psichikos ligomis rodiklis: atitinkamai 225,9 ir 190,7/100 tūkst. gyventojų.

3. PLANO TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

3.1. Tikslas – stiprinti Alytaus rajono gyventojų sveikatą, didinant gyventojų atsakomybę už savo sveikatą, vykdant Lietuvos Respublikos įstatymais ir kitais teisės aktais reglamentuojamą visuomenės sveikatos priežiūrą, teikiant kokybiškas visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas.

3.2. Uždaviniai:

3.2.1. Užtikrinti koordinuotą visuomenės sveikatos priežiūrą bendrojo ugdymo įstaigose, stiprinant vaikų sveikos gyvensenos įgūdžius ir formuojant teigiamą požiūrį į sveikatą.

3.2.2. Vykdyti Alytaus rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėseną, analizuoti ir vertinti gyventojų sveikatą bei jos pokyčius, gyvensenos įpročius ir jų poveikį sveikatai, aplinką, planuoti ir įgyvendinti visuomenės sveikatos stiprinimo priemones.

3.2.3. Stiprinti visuomenės sveikatą Alytaus rajono savivaldybės bendruomenėse, pasitelkiant novatoriškas priemones gyventojų psichinei sveikatai gerinti, fiziniam aktyvumui skatinti, didinti gyventojų informuotumą apie sveikatą ir ligų prevenciją.

4. PLANO ĮGYVENDINIMO PARTNERIAI

4.1. Alytaus rajono savivaldybės administracija.

4.2. Alytaus rajono savivaldybės asmens sveikatos priežiūros įstaigos.

4.3. Alytaus rajono savivaldybės ugdymo įstaigos.

4.4. Alytaus rajono bendruomenės.

5. PLANO FINANSAVIMO ŠALTINIAI

6.1. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos lėšos.

6.2. Alytaus rajono savivaldybės biudžeto lėšos.

6.3. Kiti šaltiniai.

6. PLANO VERTINIMO KRITERIJAI

7.1. Alytaus rajono gyventojams suteiktų visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų skaičius.

7.2. Alytaus rajono ugdymo įstaigose moksleiviams suteiktų visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų skaičius.

7.3. Atliktų visuomenės sveikatos tyrimų, apklausų skaičius, parengtų ataskaitų skaičius.

7.4. Organizuotų renginių, mokymų ir dalyvių skaičius.

7.5. Išleistų leidinių, dalomosios medžiagos skaičius.

7. PRIEMONIŲ PLANAS

7.1. Uždavinys	UŽTIKRINTI KOORDINUOTĄ VISUOMENĖS SVEIKATOS PRIEŽIŪRĄ BENDROJO UGDYMO ĮSTAIGOSE, STIPRINANT VAIKŲ SVEIKOS GYVENSENOS ĮGŪDŽIUS IR FORMUOJANT TEIGIAMĄ POŽIŪRĮ Į SVEIKATĄ.			
Laukiami rezultatai	Alytaus rajono bendrojo lavinimo įstaigose nuolat vyks koordinuota sveikatą stiprinanti veikla, kurios pagalba siekiama sustiprinti mokyklos bendruomenės ryšius, gerinti vaikų ir jaunimo gyvenimo kokybę, sveikos mitybos ir fizinio aktyvumo įgūdžius, mažinti sergamumą, daug dėmesio skiriant patyčių ir psichotropinių medžiagų vartojimo prevencijai, nelaimingiems atsitikimams ir traumoms.			
	Priemonės	Įgyvendini mo laikotarpis	Vertinimo kriterijų reikšmės	Vertinimo kriterijai
	7.1.1. Informacijos apie mokinių sveikatą pateikimas ugdymo įstaigos administracijai, tėvų bendruomenei, kitiems suinteresuotoms institucijoms.	I–IV ketv.	Pateiktos informacijos skaičius	32 informaciniai pranešimai, 2 leidiniai, 1000 egzempliorių
	7.1.2. Konsultacijų teikimas tėvams, klasių vadovams, mokiniams sveikatos išsaugojimo ir stiprinimo klausimais.	I–IV ketv.	Suteiktų konsultacijų skaičius	100 konsultacijų
	7.1.3. Ugdymo įstaigos aplinkos vertinimas, rekomendacijų teikimas administracijai dėl mokyklos saugios ir sveikatai stiprinti pritaikytos aplinkos kūrimo.	I–IV ketv.	Pateiktų rekomendacijų skaičius	11 patikrinimų- vertinimų
	7.1.4. Pirmosios pagalbos teikimas traumų, nelaimingų atsitikimų ir ūmių susirgimų atvejais.	I–IV ketv.	Pirmosios pagalbos suteikimų skaičius (atvejais)	100 atvejų <i>(siektina, kad būtų vertinimo kriterijus mažesnis nei planuojama)</i>
	7.1.5. Mokinių sveikos mitybos skatinimas, vykdant maitinimo organizavimo priežiūrą mokyklose.	I–IV ketv.	Patikrinimų skaičius	48 patikrinimai
	7.1.6. Užsiėmimai pedagogams ir administracijos darbuotojams „Sveikatos penkiaminutė“ skirti skatinti sveikos gyvensenos įgūdžius.	I–IV ketv.	Užsiėmimų ir dalyvių skaičius	33 užsiėmimai 500 dalyvių
	7.1.7 Užsiėmimai ir informacinės medžiagos platinimas specialiųjų poreikių	I–IV	Užsiėmimų, informacinių	5 užsiėmimai

vaikams. Užsiėmimai skirti skatinti vaikų supratimą apie sveiką gyvenseną ir psichotropinių medžiagų prevenciją.	ketv.	stendų ir dalyvių skaičius	7 stendai 150 dalyvių
7.1.8. Kuprinių svėrimo akcija „Ar ne per sunki mokinio kuprinė?“ visose rajono mokyklose, kurios metu sveriamos mokinių kuprinės, vertinamas jų svoris, mokoma taisyklingai nešioti, užsidėti kuprinę.	III-IV ketv.	Renginių ir dalyvių skaičius. Parengtos informacinės medžiagos skaičius	6 renginiai, 200 dalyvių, 1 pranešimas, 1000 vnt. informacinės medžiagos
7.1.9. Lapkričio 20 d. – Tarptautinė nerūkymo diena. Minėtinos dienos tikslas – priminti, kokią žalą rūkančių ir nerūkančių sveikatai kelia rūkymas, vis dar išliekantis vienu svarbiausių lėtinių neinfekcinių ligų rizikos veiksnių, lemiančių 25 proc. visų mirčių nuo širdies kraujagyslių ligų, 30 proc. mirčių nuo vėžio, 70 proc. mirčių nuo kvėpavimo sistemos ligų. Nuo rūkymo sukeltų ligų pasaulyje kasmet pirma laiko miršta daugiau nei 4 900 000 žmonių, iš jų 1 200 000 Europos gyventojai, 7000 Lietuvos gyventojai. Onkologinės ir tabako sukeltos ligos iš valstybės kiekvienais metais pareikalauja milžiniškų išlaidų pacientams slaugyti ir gydyti. Renginiai – viešos akcijos, kurių metu vaikai ir jaunimas skleis nerūkymo idėją.	IV ketv.	Renginių, dalyvių skaičius	11 renginių 300 dalyvių
7.1.10. Gruodžio 1 d. – pasaulinė kovos su AIDS diena. Nuo 1981-ųjų, kada buvo užregistruotas pirmasis šios ligos atvejis, vis dar nėra vaistų, galinčių ją išgydyti, nors mokslininkai jau sukūrė keletą preparatų, stiprinančių imuninę sistemą, kurie padeda kovoti su ŽIV (žmogaus imuniteto virusu) ir prailginti gyvenimą. Sergančių AIDS ir nešiojančių ŽIV Lietuvoje irgi daugėja, todėl reikia susirūpinti brangiausiu žmogaus turtu – gyvybe. Novatoriška, šiuolaikinėmis priemonėmis paruošta informacinė medžiaga.	IV ketv.	Informacinių stendų skaičius	12 stendų
7.1.11. Renginys „Kai mūsų širdys plaka išvien“. Jo tikslas skatinti jaunimo užimtumą, fizinį aktyvumą, puoselėti bendrumo jausmą, siekti bendradarbiavimo tarp įvairių institucijų vaikų sveikatos išsaugojimo srityje. Renginio pamatas – krepšinio turnyras 3x3 dvejose amžiaus grupėse. Po vieną geriausią komandą iš abiejų grupių Alytaus rajono garbę gins respublikiniame varžybų etape.	III-IV ketv.	Renginių, dalyvių skaičius	1 renginys, 50 dalyvių

<p>7.1.12. Gegužės 31-oji – Pasaulinė diena be tabako. Nustatyta, kad rūkymas sukelia plaučių vėžio, širdies, kraujagyslių ligas. Šias ligas gali sukelti ir pasyvus rūkymas (kvėpavimas šalia rūkančiųjų, prirūkytose patalpose). Įrodyta, kad nuolat būnant prirūkytoje aplinkoje, plaučiuose kenksmingų medžiagų nusėda daugiau, nei pačiam rūkant, ir rizika susirgti plaučių vėžiu padidėja apie 42 proc. Labiausiai nuo pasyvaus rūkymo kenčia vaikai.</p>	II ketv.	Informacinių stendų skaičius	15 stendų
<p>7.1.13. Balandžio 7 d. Pasaulinė sveikatos diena. Tema - užkrato pernešėjų platinamos ligos „Maži sutvėrimai – didelė grėsmė“</p>	II ketv.	Renginių, dalyvių skaičius	11 renginių, 500 dalyvių
<p>7.1.14. Projektas „Tangramiada“. Tradicinis smurto ir patyčių prevencijos renginys – netradicinio ugdymo dienos visose ugdymo įstaigose, kurių metu inovatyviomis priemonėmis skatinamas komandinis darbas, puoselėjami šilti tarpusavio santykiai, taip mažinant patyčių apimtis mokyklose.</p>	II ketv.	Renginių, dalyvių skaičius	11 renginių, 2000 dalyvių
<p>7.1.15. Projektas „Bakterijoms ir virusams ant mūsų rankų vietos nėra“. Projekto tikslas – pasitelkiant įvairias informacijos sklaidos ir ugdymo priemones, skatinti visą mokyklos bendruomenę aktyviai ir reguliariai rūpintis savo rankų higiena, siekiant sumažinti užkrečiamų ligų, tokių kaip viršutinių kvėpavimo takų infekcijos, plitimą mokyklos bendruomenėje</p>	I–IV ketv.	Mokyklų skaičius	2 bendrojo lavinimo mokyklos
<p>7.1.16. Dalyvavimas sveikatą stiprinančių mokyklų tinklo plėtros veikloje. Pagrindinis sveikatą stiprinančių mokyklų tikslas – stiprinti moksleivių sveikatą, gilinti sveikatos žinias ir įgūdžius, bendromis mokytojų, medikų, šeimos ir visuomenės pastangomis kurti integruotą, viską apimančią sveikatos stiprinimo ir ugdymo sistemą vaikų ugdymo institucijose Sveikatos stiprinimo idėja remiasi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vertybėmis ir požiūriais, kurie grindžiami darbo organizavimu mokykloje bei personalo veikla; • glaudžiais ryšiais su moksleivių tėvais; • savivaldybės, visuomenės ir mokyklos bendradarbiavimu; • palankia politine ir įstatymine situacija. 	II–IV ketv.	Naujai gavusių „Sveikatą stiprinančios mokyklos ir darželio“ statusą ugdymo įstaigų skaičius	1 bendrojo lavinimo mokykla, 2 darželiai
<p>7.1.17. Vaikų krūminių dantų dengimo silantinėmis medžiagomis programos skatinimas. Remiantis Valstybinės ligonių kasos duomenimis, valstybinė</p>	I-IV ketv.	Informacinės medžiagos skaičius	1 leidinys, 500 egzempliorių

prevencinė programa Alytaus rajone vyksta gana vangiai. Konkurso metu skatinamas dantų silantavimas.			
7.1.18. Renginiai infekcinių ligų, jų profilaktikos klausimams aptarti. Infekcinės ligos – tai užkrečiamos ligos, kuriomis susergama jų sukėlėjams (bakterijoms, virusams, grybeliams, pirmuonims) patekus į organizmą ir jame toliau dauginantis. Užsiėmimas skirtas infekcinių ligų, jų profilaktikos bei imuniteto stiprinimo klausimams aptarti.	II ketv.	Užsiėmimų ir dalyvių skaičius	11 užsiėmimų, 600 dalyvių
7.1.19. Pedikuliozės profilaktika. Utėlėtumas (pedikuliozė) – apsikrėtimas utėlėmis, utėlėtumo plitimas ir profilaktika.	I–IV ketv.	Patikrinimų skaičius	80 patikrinimų
7.1.20. Pirmosios pagalbos mokymai. Saugi vasara. Saulės pavojai. Saulės smūgis. Šiluminis smūgis. Pavojai vandenyje. Pirmoji pagalba ištikus nelaimėi.	II – III ketv.	Renginių skaičius dalyvių skaičius	11 renginių, 800 dalyvių
7.1.21. Akcija „Neeksperimentuok su savo sveikata“. Prie kiekvienos mokyklos atsiras „Eksperimentų turgelis“. Eksperimentai skirti parodyti ligų atsiradimo priežastis ir jų profilaktikai. Eksperimentuose bus vaizdingai ir aiškiai demonstruojami žalingų veiksnių (pvz. garso) poveikis sveikatai ir pan.	I–IV ketv.	Dalyvių skaičius	1500 dalyvių
7.1.22. Praktiniai užsiėmimai sveikos mitybos ir fizinio aktyvumo skatinimui.	III-IV ketv.	Renginių skaičius dalyvių skaičius	11 renginių, 300 dalyvių
7.1.23. Praktiniai užsiėmimai „Veikla ir poilsis“. Miego, mokymosi ir laisvalaikio režimas. Veiklų suderinamumas. Kaip susiplanuoti visą dieną? Skirtingų veiklų poveikis organizmui.	I ketv.	Užsiėmimų ir dalyvių skaičius	55 užsiėmimų, 1200 dalyvių
7.1.24. Teorinis lytinio švietimo užsiėmimas. Lytinio švietimo paskaitos, kuriose aptariama žmogaus anatomija ir fiziologija, lytinių organų higiena, lytiškai plintančių ligų profilaktika, asmens vidinė branda ir pasirengimas šeimai.	I ketv.	Užsiėmimų ir dalyvių skaičius	22 užsiėmimų, 700 dalyvių
7.2. Uždavinys	VYKDYTI ALYTAUS RAJONO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS STEBĖSENĄ, ANALIZUOTI IR VERTINTI GYVENTOJŲ SVEIKATĄ BEI JOS POKYČIUS, GYVENSENOS ĮPROČIUS IR JŲ POVEIKĮ SVEIKATAI, APLINKĄ, PLANUOTI IR ĮGYVENDINTI VISUOMENĖS SVEIKATOS STIPRINIMO PRIEMONES.		
Laukiami rezultatai	Bus surinkti ir detaliam išanalizuoti visuomenės sveikatos stebėsenos duomenys, nusakantys Alytaus rajono gyventojų sveikatos būklę ir jos kitimo tendencijas, demografinę situaciją, gyvensenos įpročius, aplinkos veiksnius.		

	Remiantis gydytojų pateiktomis pažymomis, įvertinama bendrojo lavinimo įstaigose besimokančių moksleivių sveikata ir jos kaita. Įvertinus rezultatus, bus numatytos prioritetinės sveikatos stiprinimo kryptys. Gyventojams ir sveikatos politikos formuotojams bus pateikta informacija apie Alytaus rajono gyventojų sveikatą bei rekomendacijos jai pagerinti.		
Priemonės	Įgyvendini mo laikotarpis	Vertinimo kriterijų reikšmės	Vertinimo kriterijai
7.2.1. Bendruomenės sveikatos būklės duomenų rinkimas, analizė ir pokyčių vertinimas per trejus metus.	I–IV ketv.	Surinktų stebėsenos programoje numatytų duomenų proc.	Surenkama ne mažiau 90 proc. pagrindinių ir ne mažiau 70 proc. papildomų stebėsenos programoje numatytų duomenų
7.2.2. Visuomenės sveikatos stebėsenos 2012–2014 m. programos 2013 m. duomenų analizės ir ataskaitos parengimas bei pateikimas administracijos direktoriui ir savivaldybės tarybai.	IV ketv.	Kasmetinės ataskaitos pateikimas savivaldybės tarybai	Laiku pateikta 1 kasmetinė stebėsenos ataskaita
7.2.3. Moksleivių sveikatos stebėseną: duomenų apie moksleivių sveikatą rinkimas iš vaiko sveikatos pažymėjimo (forma 027-1/a), gydytojų pažymų dėl ligos.	I-IV ketv.	Parengtų ataskaitų skaičius	1 ataskaita apie moksleivių sveikatą iš vaiko sveikatos pažymėjimo, 2 ataskaitos už I ir II pusmetį apie vaikų sergamumą, praleistas pamokas dėl ligos
7.2.4. Informacinių pranešimų parengimas apie rajono gyventojų sveikatos būklę, atliktus tyrimus ir jų rezultatus savivaldybės administracijai, mokykloms, visuomenei internete, spaudoje.	I-IV ketv.	Parengtų informacinių pranešimų skaičius	3 pranešimai apie gyventojų sveikatos būklę, 4 pranešimai apie moksleivių sergamumą
7.2.5. Suaugusiųjų gyvenimo ir elgsenos tyrimas	IV ketv.	Atliktų tyrimų skaičius	1 atliktas ir išanalizuotas tyrimas
7.2.6. Biuro veiklos vertinimas (apklausa – tyrimas)	III ketv.	Apklaustų gyventojų skaičius	300

7.3. Uždavinys	STIPRINTI VISUOMENĖS SVEIKATĄ ALYTAUS RAJONO SAVIVALDYBĖS BENDRUOMENĖSE, PASITELKIANČIAS PRIEMONES GYVENTOJŲ PSICHINEI SVEIKATAI GERINTI, FIZINIAM AKTYVUMUI SKATINTI, DIDINTI GYVENTOJŲ INFORMUOTUMĄ APIE SVEIKATĄ IR LIGŲ PREVENCIJĄ.			
Laukiami rezultatai	Bus teikiamos kokybiškos visuomenės sveikatos paslaugos Alytaus rajono gyventojams, didės gyventojų informuotumas sveikatos srityje, bus priartintos visuomenės sveikatos paslaugos prie rajono gyventojų, mažės sergamumas infekcinėmis ligomis, didės lėtinių neinfekcinių ligų profilaktikos galimybės.			
	Priemonės	Įgyvendini mo laikotarpis	Vertinimo kriterijų reikšmės	Vertinimo kriterijai
Renginiai tikslinėms datoms paminėti				
7.3.1. Balandžio 28 d. – Pasaulinė darbuotojų saugos ir sveikatos diena. Darbuotojų sauga ir sveikata yra nepaprastai svarbi siekiant, kad darbuotojai galėtų dirbti kuo ilgiau, būtų kuo sveikesni ir taip pailgėtų jų darbingo gyvenimo trukmė. Tarptautinės darbo organizacijos duomenimis, pasaulyje kasmet per 2 mln. žmonių žūsta darbo vietose ar miršta nuo profesinių ligų. Dirbantis žmogus retai kada suranda laiko profilaktiškai pasirūpinti savo sveikata, todėl biuro tikslas ne tik paskatinti darbuotojus rūpintis savo sveikata darbo vietoje – dėvėti asmenines apsaugos priemones (pirštines, respiratorius ir t.t.), laikytis instrukcijose nurodytų saugaus darbo principų, bet ir laiku profilaktiškai pasitikrinti, siekiant užkirsti kelią ligoms. Šiai dienai paminėti organizuojamas netradicinis renginys – akcija, kurios metu siekiama atkreipti dėmesį į saugias darbo sąlygas bei pagrindinius širdies kraujagyslių ligų rizikos veiksnius.	II ketv.	Renginių skaičius, dalyvių skaičius	3 150	
7.3.2. Gegužės 10 d. – Judėjimo sveikatos labui diena. Judėjimo sveikatos labui diena minima kasmet, nuo 2002-ųjų metų. Šia diena siekiama atkreipti visuomenės dėmesį į fizinio aktyvumo stoką ir problemas, kylančias dėl fizinio pasyvumo. Pasaulio sveikatos organizacijos duomenimis, dėl fizinio aktyvumo stokos kasmet pasaulyje miršta apie 2 milijonus žmonių. Fizinis pasyvumas yra vienas pagrindinių nepriklausomų lėtinių neužkrečiamų ligų rizikos veiksnių. Šiai dienai paminėti organizuojami 2 vieši masiniai renginiai viename iš Alytaus	II ketv.	Renginių skaičius, dalyvių skaičius	2 250	

<p>rajono miestelių. Vienas iš jų skirtas jaunimui, kitas – III –ojo mankštų sezono dalyviams ir visiems norintiems prisijungti prie jų.</p>			
<p>7.3.3. Gegužės 15 d. – Tarptautinė šeimos diena. Gegužės 15 – oji šeimos diena. Šeima – dažniausiai apibrėžiama, kaip giminystės ryšiais susieta žmonių grupė, kurią sudaro tėvai ir vaikai, o plačiąja prasme – ir seneliai, anūakai bei kiti giminaičiai. Sveika šeima – laiminga šeima. Šiai dienai paminėti organizuojamas renginys „Šeimų sveikatiada“, kurios tikslas supažindinti šeimas su sveikatos saugojimo bei stiprinimo galimybėmis bei ugdyti vieningumą aktyviuose užsiėmimuose.</p>		<p>Renginių skaičius, dalyvių skaičius</p>	<p>1 60</p>
<p>7.3.4. Gegužės 31 d. – Pasaulinė diena be tabako. Pasaulinė sveikatos apsaugos organizacija 1987 m. paskelbė gegužės 31-ąją Pasauline diena be tabako. Šią dieną visi rūkantieji skatinami bent vieną dieną nerūkyti. Visuomenė skatinama susipažinti su rūkymo žala ir pasauline tabako epidemija. Netradicinis renginys – akcija, kurio metu skatinama atsisakyti rūkymo, pristatomos metimo rūkyti galimybės.</p>	II ketv.	<p>Renginių skaičius, dalyvių skaičius</p>	<p>1 200</p>
<p>7.3.5. Rugsėjo 28 d. – Pasaulinė širdies diena. Šventė švenčiama 90-yje pasaulio šalių, siekiant atkreipti dėmesį į rizikos faktorius, sukeliančius širdies ligas, paskatinti sveiką gyvenimo būdą. Viešas masinis renginys-varžytuvės, kuriame nors savivaldybės miestelyje, kaimelyje, kurio metu gyventojai gali sužinoti pagrindinius rizikos veiksnius sirgti širdies – kraujagyslių ligomis, dalyvauti aktyviuose užsiėmimuose, pasitikrinti savo žinias viktorinoje ir kitose veiklose.</p>	III ketv.	<p>Renginių skaičius, dalyvių skaičius</p>	<p>1 100</p>
<p>7.3.6 Spalio 1 d. - Tarptautinė pagyvenusių žmonių diena. 1990 m. gruodžio 14 d. Jungtinių tautų organizacijos Generalinė asamblėja paskelbė spalio 1-ąją Tarptautine pagyvenusių žmonių diena. Šią dieną skatinama atkreipti dėmesį į senėjimo problemas, pagyvenusių žmonių gyvenimo sąlygas, ugdyti jaunų žmonių pagarbą senyvo amžiaus žmonėms. Nemažai mokslinių tyrimų atskleidė, kad net ir vyresniame amžiuje taikant tam tikrus proto mankštos ir atminties ugdymo veiksmus galima pasiekti teigiamo atminties gerėjimo.</p>	III ketv.	<p>Renginių skaičius, dalyvių skaičius.</p>	<p>11 500</p>

<p>Aktyvūs proto lavinimo užsėmimai Alytaus rajono gyventojams, parafino terapija, aromaterija, žaidimų vakaronė, sveiko senėjimo skatinimas ir kitos priemonės.</p>			
<p>7.3.7. Spalio 10 d. – Pasaulinė psichikos sveikatos diena. Psichikos sveikata – viena didžiausių ir kartu pažeidžiamiausių vertybių šiuolaikinėje visuomenėje. Tai sudėtinė asmens sveikatos dalis, lemianti žmogaus gebėjimą pažinti pasaulį, bendrauti ir išreikšti savo jausmus. Stiprios psichikos žmonės lengviau negu kiti įveikia stresus, produktyviau dirba ir duoda daugiau naudos visuomenei, o psichikos ir nervų ligos trukdo žmogui patirti gyvenimo pilnatvę. Aktyvi popietė-renginys, kurios metu visi norintys galės ne tik išbandyti įvairius relaksacijos metodus bei daugiau sužinoti apie emocijų ir streso valdymą.</p>	IV ketv.	Renginių skaičius, dalyvių skaičius	1 60
<p>7.3.8 Spalio 16 d. – Pasaulinė stuburo diena. Šios dienos tikslas – kuo plačiau ir geriau informuoti visuomenę apie įvairius galimus stuburo srities susirgimus ir funkcinis sutrikimus (patys dažniausi jų yra įvairaus pobūdžio skausmai), jų priežastis ir galimą profilaktiką. Šiai dienai paminėti skirta paskaita-pamoka apie priemones, galinčias padėti išsaugoti sveiką stuburą, aktyvūs mankštos pratimai, padedantys atpalaiduoti pavargusius nugaros raumenis.</p>	IV ketv.	Renginių skaičius, dalyvių skaičius	6 120
<p>7.3.9. Lapkričio 8 d. – Europos sveikos mitybos diena. Lapkričio 8-oji paskelbta Europos sveikos mitybos diena. Šią dieną Europos šalyse visuomenė skatinama maitintis sveikai, organizuojami renginiai, kuriuose pasakojama apie tinkamos mitybos principus. Sveika mityba priklauso nuo to, ar žmogus suvartoja jam būtinų maisto medžiagų (baltymų, riebalų, angliavandenių, vitaminų, skaidulinių, mineralinių ir kt.) tinkamą kiekį. Pagrindiniai netinkamos mitybos padariniai – viršsvoris, nutukimas arba priešingai – organizmo nualinimas, anoreksija. Nutukusių žmonių pasaulyje vis daugėja. Renginys – maisto gamybos pamokėlės, varžytuvės.</p>	IV ketv.	Renginių skaičius, dalyvių skaičius	1 70
<p>7.3.10. Lapkričio 14 d. – Pasaulinė cukrinio diabeto diena. Cukrinis diabetas (cukraligė) – viena aktualiausių šių dienų visuomenės sveikatos problemų. Cukrinis diabetas yra lėtinė liga, sutrikdanti angliavandenių, riebalų, ir baltymų apykaitą dėl absoliutaus ar santykinio insulino trūkumo.</p>	IV ketv.	Renginių skaičius, dalyvių skaičius	1 50

Pasaulinei cukrinio diabeto dienai paminėti organizuojamas renginys, kurio metu siekiama paraginti žmones pasitikrinti pagrindinius šios ligos rizikos veiksnius, dalyvauti aktyviuose užsiėmimuose.			
7.3.11. Lapkričio 20 d. – Tarptautinė nerūkymo diena. Minėjimo tikslas – priminti, kokią žalą rūkančių ir nerūkančių sveikatai kelia rūkymas, vis dar išliekantis vienu svarbiausių lėtinių neinfekcinių ligų rizikos veiksnių, kurie lemia 25 proc. visų mirčių nuo širdies kraujagyslių ligų, 30 proc. mirčių nuo vėžio, 70 proc. mirčių nuo kvėpavimo sistemos ligų. Netradicinis renginys – akcija, kurio metu siekiama priminti visuomenei apie rūkymo žalą ir atsikratyti šio žalingo įpročio.	IV ketv.	Renginių skaičius	1
7.3.12. Lapkričio 18 d. – Europos supratimo apie antibiotikus diena. Pagrindinis šios dienos tikslas – informuoti visuomenę apie teisingą antibiotikų vartojimą, pabrėžti atsakingo požiūrio svarbą gydantis šiais vaistais. Antimikrobinis atsparumas – visuomenės sveikatos problema, kurios pagrindinė priežastis – dažnas ir neracionalus antibiotikų vartojimas.	IV ketv.	Seminarų skaičius, dalyvių skaičius	11 300
7.3.13. Fizinio aktyvumo skatinimas – sveikatingumo mankštos, užsiėmimai (mankštos su gimnastikos kamuoliais, gimnastikos juostomis, kamuoliukais, lazdomis, svareliais, aerobika). Jau trečius metus iš eilės 6 Alytaus rajono bendruomenėse visi norintys renkasi į vykstančius kas savaitinius mankštų užsiėmimus. Mankštose dalyvauja įvairaus amžiaus žmonės, pradedant pačiais mažiausiais, baigiant senjorais. Mankštos vyksta gyventojams patogiu laiku, mankštas veda kvalifikuoti biuro specialistai	I-IV ketv.	Užsiėmimų skaičius, bendruomenių skaičius	200 6
7.3.14. Fizinio aktyvumo skatinimas – šiaurietiško ėjimo žygiai. Šiaurietiškas ėjimas – puiki fizinio aktyvumo ir sveikatos saugojimo bei stiprinimo forma, tinkanti bet kurio amžiaus žmonėms, bet koku oru ir bet kuriuo metų laiku. Einant gerai įvaldyta technika galima panaudoti iki 90 proc. raumenų (dirba ne tik kojų bet ir viršutiniai kūno raumenys), ugdoma taisyklinga laikysena.	II-IV ketv.	Suorganizuotų žygių skaičius, dalyvių skaičius	11 330
7.3.15. Akcija „Žingsniuok daugiau“ skirta fizinio aktyvumo skatinimui, kurios dalyviams savaitei išdalinami žingsniamačiai „OMRON Walking style III“, skirti ne tik įvertinti savo savaitės fizinio aktyvumo lygį, bet ir dar daugiau padidinti	I-II ketv.	Dalyvių skaičius	100

savo fizinį aktyvumą.			
7.3.16. Informacijos apie onkologinių ligų prevenciją sklaida	II ketv.	Informacinių bukletų skaičius	500
7.3.17. Alytaus rajono gyventojų informavimas ir skatinimas dalyvauti „Priklausomybių mažinimo programoje“.	I-IV ketv.	Dalyvių skaičius	40
7.3.18. Dalomoji medžiaga apie alkoholio, tabako ir psichoaktyvių medžiagų vartojimo prevenciją	II–IV ketv.	Informacinių bukletų skaičius	500
7.3.19. Informacijos sklaida apie pagrindinius širdies ir kraujagyslių ligų rizikos veiksnius ir jų prevenciją	I–IV ketv.	Informacinių bukletų skaičius	1000
7.3.20. Akcija „Keliaujanti sveikatos palapinė“ . Tai tradicinė Visuomenės sveikatos biuro kasmetinė akcija, kurios metu gyventojai kviečiami į jų miestelį ar kaimelį atvažiuojančią sveikatos palapinę, kurioje galima sužinoti pagrindinius širdies kraujagyslių ligų rizikos veiksnius.	II-III ketv.	Dalyvių skaičius, aplankytų seniūnijų skaičius	350 6
7.3.21. Informacijos sklaida sveikos mitybos tema	I–IV ketv.	Informacinių bukletų skaičius	500
7.3.22. Visuomenės informavimas apie vykstančius sveikos gyvensenos renginius bei ligų profilaktiką laikraščiuose, biuro interneto tinklapyje, radijo ir TV laidose.	I-IV ketv.	Informacinių pranešimų skaičius	150

